

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Zelf heeft hij lange tijd onderzoek gedaan op dit gebied en daar uitvoerig en op hoog niveau over gepubliceerd (en nog niet zo lang geleden op een NVN-congres over gesproken). Gevoed door de vele literatuur, zijn eigen observaties maar ook door gedegen experimenteel onderzoek uit eigen stal en van anderen, heeft hij de apraxie tot op detail geanalyseerd. Daarbij bespreekt hij het maken van bewegingen in de vorm van imitatie en bij communicatie, met en zonder gebruiksvoorwerpen. Ook gaat hij in op de kwestie van lichaamsdeel-specifieke vormen van apraxie en apraxie bij linkshandigen en bij aandoeningen van het corpus callosum. Dit alles integreert hij vervolgens in zijn visie op hoe motorische controle op cognitief niveau is georganiseerd. Tot slot bespreekt hij de consequenties voor behandeling. Dit lijkt mij verplichte leerstof voor alle neuropsychologen omdat het onderwerp in de opleiding nooit zo uitvoerig wordt behandeld.

Hallucinaties

Oliver Sacks, Amsterdam: *De Bezige Bij*, 2012, 346 pp.

Er zijn boeken die je moet lezen voor je werk, maar er zijn ook boeken die je leest voor je plezier en waar je toch veel van leert. Zo'n boek is, net als al zijn voorgaande trouwens, het laatste boek van Oliver Sacks. Het gaat over hallucinaties bij ouderen die leiden aan het syndroom van Charles Bonnet, bij parkinsonpatiënten, bij mensen met migraine of epilepsie, tot aan de fantoomervaringen. Daartussen door komen nog diverse andere condities aan de orde. Zo gaat Sacks in op de aan drugs- en alcoholgerelateerde verschijnselen. Ook bespreekt hij de beelden die mensen kunnen hebben 'op de drempel van de slaap' en bij narcolepsie. Een apart verhaal vormen de 'geesten', bijvoorbeeld

die van overledenen die zich openbaren. Sacks stopt er veel autobiografische elementen in en dat maakt het boek nog spannender: Sacks als pas afgestudeerde arts aan het experimenteren met drugs! Het is niet alleen maar boeiend en spannend, maar ook verwijst Sacks naar relevant onderzoek. Echter, aan het eind gekomen blijft de lezer met de vraag zitten: waarom worden die heel verschillende condities allemaal aangeduid met de term hallucinaties? Hoe kunnen die er zo verschillend uitzien? Wat is het integrerende bestanddeel? Die vraag komt helaas niet aan de orde. De Sacks-liefhebbers en ook zij die dat nog niet zijn, moeten zich daar niet door laten weerhouden en snel dit boek lezen!

NAHder belicht

Mabel Jongkind & Hennie van Rijn, Antwerpen: Garant, 2013, 83 pp.

Het boekje is gebaseerd op literatuuronderzoek en praktijkervaringen over de vormen van ondersteuning die aangeboden kunnen worden aan NAH-patiënten. De ondersteuning wordt beschreven aan de hand van vier 'concepten': vraag-, omgevings-, begeleidings- en scholingsconcept. Bij het vraagconcept gaat het om de vraag wat er zo specifiek is aan deze patiëntengroep: participatie en zinvol bestaan spelen een sleutelrol. Bij het omgevingsconcept gaat het om specifieke eisen die aan de (woon-)omgeving kunnen worden gesteld, waarbij samenlevingsvormen en dagbesteding besproken worden. Bij het begeleidingsconcept, de term spreekt voor zich, wordt het OER-model toegelicht: 'Ondersteuning Eigen Regie'-vorming, een wetenschappelijk getoetst handelings- en organisatie-model. Het laatste aspect betreft de scholing van begeleiders: welke basiskennis moet aanwezig zijn en welke specifieke

competenties kunnen aangeleerd worden? Het boekje biedt zo als het ware een checklist voor instellingen voor NAH-patiënten: is bij ons alles wel goed op orde?

Leerboek slaap en slaapproblemen

J. Verbraecken, B. Buysse, H. Hamburger, V. van Kasteel & R. van Steenwijk (red.), Den Haag: Acco, 2013, 739 pp.

Het woord leerboek in de titel geeft aan dat het hier gaat om kennis, de stand van zaken op het gebied van slapen en slaapproblemen. Het is een omvangrijk werk, geschreven door een zeer groot aantal auteurs uit België en Nederland, allen expert op een specifiek deelgebied. Het gebied van de slaap en slaapproblemen is een specialisme geworden en behoefde daarom een leerboek voor hen die zich willen bekwamen in dit vakgebied. Men kan geen aspect van slaap en slaapproblemen bedenken of het is opgenomen in dit boek. Basiskennis over slaap, EEG-aspecten, het meten van slaperigheid en alle mogelijke vormen van slaapproblemen. Er wordt ook uitvoerig ingegaan op slaapproblemen bij vele neurologische en psychiatrische ziektebeelden en daarom is het boek zeker relevant voor neuropsychologen in een klinische setting. Slaapproblemen worden vaak gemeld door patiënten en met dit boek 'bij de hand' kan men snel meer te weten komen over de aard en ernst en hoe hier mee om te gaan.

Chronische pijn verklaard: Oorzaken, advies en aanpak.

D. Keizer & P. van Wilgen, Houten: Lannoo, 2013, 286 pp.

Een op de vijf mensen in Nederland zou last hebben van chronische pijn. Keizer is

op dit onderwerp gepromoveerd, Van Wilgen kan bogen op vijftien jaar praktijkervaring en samen hebben de auteurs een instituut opgericht dat zich op deze chronische pijnpatiënten richt. Het boek is in eerste instantie gericht op de patiënten zelf, maar is ook geschikt voor mensen uit hun omgeving en hulpverleners, en daar kan men de neuropsycholoog ook wel onder rekenen. Vele vragen komen aan de orde in dertig hoofdstukken. Van de biologische basis tot 'hoe nu verder?'. Tussen de hoofdstukken door worden interviews gepresenteerd met chronische pijnpatiënten. Voor wie meer wil weten zijn referenties naar wetenschappelijk werk toegevoegd. Het is geen doorwrocht werk en dat moet men ook niet verwachten van een boek voor patiënten, maar het geeft een goed gestructureerd overzicht van de vele factoren die meespelen. Voor wie snel een beeld wil hebben wat er allemaal komt kijken bij chronische pijn is dit een handig en overzichtelijk boek.

Ethics field guide: Applications to rehabilitation psychology

Th. Kerkhoff & S. Hanson, New York: Oxford University Press, 2013, 143 pp.

Ik weet niet of in Nederland psychologen ook zo uitgebreid getoetst worden op hun kennis van de ethiek van de behandeling van patiënten, maar dit boek helpt Amerikaanse psychologen wel zich voor te bereiden voor dat examen. Ook is het boek geschikt voor professionals die in een bepaalde, onduidelijke situatie nog eens willen nadenken wat nu de voors en tegens zijn om wel of juist niet een bepaalde behandeling te geven. De ethiek wordt besproken aan de hand van principes: wel-doen en niet schaden, betrouwbaarheid en verantwoordelijkheid, integriteit, eerlijkheid en respect voor rechten en waardig-